

FaktaBaari

Toimintaa ja tuloksia

Vaikuttavuuskertomus 2025

”Luottamusta instituutioihin rapautetaan nykypäivänä disinfomaatiolla. Demokraattisessa oikeusvaltiossa keskeistä on varmistaa luotettavan tiedon välittyminen ja kansalaisten medialukutaito. Riippumaton Faktabaari tekee arvokasta työtä yhteiskunnan varautumisen, informaation oikeellisuuden ja digisivistyksen vahvistamiseksi.”

- Kari Kuusiniemi, Korkeimman hallinto-oikeuden presidentti ja Maanpuolustuskurssiyhdistyksen puheenjohtaja 2020-2025

Sisällys

Demokraattinen yhteiskunta rakentuu faktoille	3
Faktabaari - Faktapohjaisen julkisen keskustelun ja medialukutaidon puolesta	4
Faktabaarin 2025 toiminta lukuina	6
Mitä saimme aikaan vuonna 2025?	7
Faktabaarilaiset esittäytyvät	10
Miltä tulevaisuus näyttää?	11
Faktabaarin vaikuttavuus, hallinto ja taloudelliset näkymät	14
Tue Faktabaaria	15

Demokraattinen yhteiskunta rakentuu faktoille

ähdekiittisyyttä ja informaatiolukutaitoa koetellaan tällä hetkellä monesta suunnasta. Sosiaalinen media kannustaa selaamaan loputonta sisältövirtaa, mutta ei pysähtymään ja harkitsemaan, pitääkö jokin väite oikeasti paikkansa.

Algoritmit palkitsevat tunnelatauksesta, eivät maltista.

Kun uutinen, mielipide, viihde ja propaganda näyttävät ruudulla lähes identtisiltä, on faktoja yhä hankalampaa erottaa fiktiosta ja väärästä informaatiosta.

Faktantarkistus ei ole vain journalistinen tehtävä, vaan osa demokraattisen yhteiskunnan varautumista - kansalaistaito. Varautuminen ei enää tarkoita pelkästään fyysistä huoltovarmuutta vaan myös kykyä tunnistaa ja ymmärtää informaatioympäristön häiriöitä. Hybridivaikuttaminen, vieraan

vallan tietoisesti levittämä disinformaatio ja yhteiskunnallista luottamusta nakertavat narratiivit ovat vahvistuneet samalla, kun globaalit vallan mantereita hakevat uusia paikkoja.

Faktabaari vahvistaa avoimen yhteiskunnan vastustuskykyä tarjoamalla kansalaisille, mediakasvattajille ja medialle työkaluja luotettavan tiedon erottamiseen harhaanjohtavasta.

Faktabaarin pieni mutta sitoutunut tiimi sekä innokas joukko asiantuntevia vapaaehtoisia jatkavat faktantarkistusta sekä disinformaation seurantaan ja analysointiin sekä näiden taitojen kouluttamista nuorille, opettajille

ja toimittajille. Työmme rakentaa kriisinkestävyyttä ja teko-ölyajan digisivistystä informaatiohäiriöiden keskellä kotimaisten, pohjoismaisten ja kansainvälisten kumppaniverkostojemme tuella.

Haluan kiittää kaikkia tukijoitamme, yhteistyökumppaneitamme ja lukijoitamme, jotka mahdollistatte Faktabaarin työn. Tosiasioihin pohjautuvan julkisen keskustelun edistäminen on investointi demokraattiseen yhteiskuntaamme ja sen arvo kasvaa, kun sitä koetellaan.

Mikko Salo

Faktabaarin toiminnanjohtaja
ja perustajajäsen, "baarimikko"

”Algoritmit palkitsevat tunnelatauksesta, eivät maltista.

Faktabaari - Faktapohjaisen julkisen keskustelun ja medialukutaidon puolesta

Faktabaari on suomalainen faktantarkistuspalvelu ja verkkomedia, joka edistää digitaalista informaatiolukutaitoa. Faktabaari on poliittisesti sitoutumaton, ja sen tehtävänä on tukea osallistavaa faktapohjaista julkista keskustelua. Tuotamme uutta tietoa ja teemme tutkimusyhteistyötä, koulutamme erityisesti opettajia ja kirjastojen henkilökuntaa vastaamaan tekoälyn tuomiin uusiin osaamisvaatimuksiin ja kokoamme yhteen toimijoita, jotka tekevät disinformaation vastaista varautumistyötä.

Faktabaarin visio

Faktantarkistus, digitaalinen Informaatiolukutaito ja sen osana tekoälylukutaito kansalaistaidoiksi. Tätä

edellyttää kokonaisturvallisuutta tukeva, riippumaton ja ketterä informaatiotaitojen osaamiskeskus kansalaisten digitaalisen informaatiolukutaidon ja -resilienssin vahvistamiseksi.

Mitä tavoittelemme?

Faktabaarin tavoitteena on vahvistaa suomalaisen yhteiskunnan informaatioresilienssiä ja digisivistystä. Tällä tarkoitetaan kriittistä ajattelua, uteliaisuutta sekä ymmärrystä informaatiohäiriöistä ja väärän tiedon leviämisestä, erityisesti tässä ajassa, jossa algoritmit ja generatiivinen tekoäly tehostavat disinformaation leviämistä. Pitkän aikavälin tavoitteena on vakiinnuttaa Suomeen riippumaton ja ketterä informaatiotaitojen osaamiskeskus informaatioresilienssin edistämiseksi.

Mitä teemme?

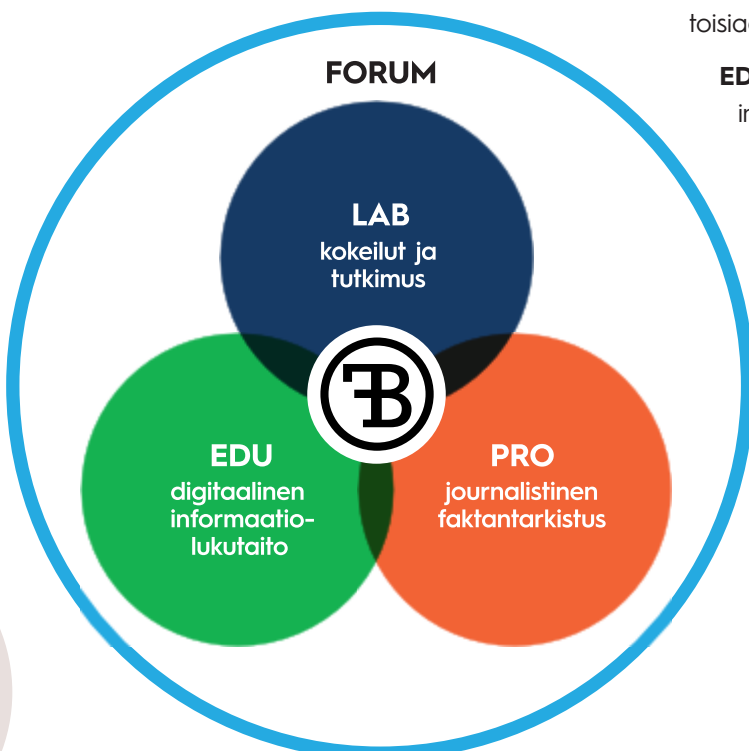
Faktabaarin toiminta jakautuu neljään toisiaan tukevaan toiminta-alueeseen:

EDU: Edistää digitaalista informaatiolukutaitoa ja -kasvatusta.

PRO: Tekee journalistista faktantarkistusta ja yhteiskunnan polarisaation vastaista työtä.

LAB: Tutkii disinformaation automatisoitua levitystä ja kehittää sen torjuntaan uusia tapoja.

FORUM: Viestii näistä teemoista yleistajuisesti sekä kokoaa aiheesta kiinnostuneita ihmisiä ja organisaatioita yhteen erilaisissa tilaisuuksissa.

Faktabaarilaiset

Faktabaarissa työskentelee journalismin, koulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan ammattilaisia. Faktabaarin taustayhdistys on Avoin yhteiskunta ry, joka on perustettu vuonna 2010. Yhdistykseen kuuluu myös Faktabaarin toimintaa tukevia henkilöjäseniä. 2024 perustettiin FAKTA-säätiö sr tukemaan Faktabaarin toiminnan jatkuvuutta ja rahoitusta.

Faktabaarin toimintaan osallistuvat jäsenet ja vapaaehtoiset haluavat olla mukana edistämässä avointa, faktapohjaista ja demokraattista yhteiskuntaa osana Faktabaaria. Faktabaari ylläpitää Faktabaari FORUM-keskustelukanavia, joissa henkilöstö, jäsenet ja vapaaehtoiset jakavat tietoa ja käyvät vilkasta keskustelua yhteiskunnallisista ilmiöistä, jotka liittyvät Faktabaarin teemoihin.

TIESITKÖ TÄMÄN?

92 % suomalaisista on huolissaan tekoälyllä tuotetusta väärennetystä sisällöstä

Eurobarometri 2025

73 % yhdysvaltalaisista ei luota kykyynsä erottaa disinformaatio verkkouutisissa

Reuters Digital News Report 2025

64 % sosiaalisen median käyttäjistä kokee, että valeutiset ja disinformaatio vaikeuttavat luotettavan tiedon tunnistamista.

DNA, Digitaalinen elämä 2025

45 % uutisten tekoälytiivistelmistä sisälsi virheitä

EBU/BBC 2025

44 % maailman 18–24 vuotiaista käyttää sosiaalista mediaa pääasiallisena uutislähteenä

Reuters Digital News Report 2025

Vain 10 % sosiaalisen median käyttäjistä ilmoittaa julkaisevansa aktiivisesti – sosiaalinen media heijastaa vain pienen, aktiivisen vähemmistön näkemyksiä

DNA, Digitaaliset elämäntavat 2023-24

<p>55 000 lukukertaa faktaa- tarkistuksilla</p>	<p>80 asiantuntija- puheenvuoroa eri tilaisuuksissa</p>	<p>10 000 tapahtumilla tavoitettua ihmistä</p>
<p>8 000 lukukertaa uudella Opettajan tekoäly- oppaalla</p>	<p>9 Kansainvälistä hanketta</p>	<p>100 000 € hankkeiden omarahoituksen tarve vuodessa</p>
<p>Faktabaarin 2025 toiminta lukuina</p>		<p>25 200 seuraajaa sosiaalisessa mediassa</p>
<p>100 100 verkkosivu- vierailijaa</p>	<p>30 koulutusta</p>	<p>0,5 miljoonan euron vuosibudjetti</p>
<p>2000 koulutettua</p>	<p>15 000 pelaajaa AI-to-pelissä: peli.faktabaari.fi</p>	<p>1 kutsu presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle</p>

Mitä saimme aikaan vuonna 2025?

Toteutimme vuonna 2025 kymmenen kansainvälisen kehittämishankkeen kokonaisuutta ja kehitimme pienimuotoisesti myös omaa koulutuspalvelutoimintaa. Hankkeet mahdollistavat meille uuden tiedon ja materiaalien tuottannon sekä asiantuntijuuden levittämisen eri kohderyhmille. Faktabaari sai myös runsaasti näkyvyyttä kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa. Tässä vuoden varrelta muutamia nostoja, joista olemme ylpeitä.

Opetusalan hitti: Tekoälyopas opettajille

Faktabaari julkaisi keväällä 2025 opettajille suunnatun oppaan tekoälystä. Oppaassa kerrotaan esimerkiksi, mitä tekoäly on, miten se toimii ja millaisia vaikutuksia sillä on yhteiskuntaan. Oppaassa käsi-

tellään myös sitä, miten tekoälyä voi käyttää vastuullisesti ja eettisesti opetuksen tukena sekä edistämään oppimista

Opas on ollut yksi Faktabaarin vuoden suosituimmista sisällöistä. Siitä on julkaistu myös ruotsin- ja englanninkieliset versiot. Opasta on luettu ja ladattu Faktabaarin sivuilta yli 8 000 kertaa.

”Faktabaari sai myös runsaasti näkyvyyttä kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa.

Informaatiohäirinnän uudet muodot esiin: Keskustelubotit saastuvat venäläisellä propagandalla

Tekoälyn saastuttaminen automatisoidulla propagandalla (LLM-grooming) on Venäjän uusi keino levittää harhaanjohtavia, vääriä ja vääristettyjä väitteitä. Faktabaarin yhdessä pohjoismaisten faktantarkistajien kanssa tekemä selvitys osoitti, että tekoälybotit ChatGPT, Copilot ja Gemini käyttävät lähimpinään venäläisiä propagandan automatisoitua levittämiseen kehitettyjä sivustoja, kun ne generoivat vastauksia Venäjän informaatiovaikuttamista koskeviin kysymyksiin. Pohjoismaisen Nordic Observatory for Digital Media and Information Disorder (NORDIS) -verkoston kanssa tehdyssä selvityksessä esitellään myös venäläisen disinformaatiokampanjan toimintaperiaatteita.

Kasvatimme tulevaisuuden faktantarkistusammattilaisia

Tulevaisuuden journalistit tarvitsevat vahvaa faktantarkistusosaamista. Koulutimme Tampereen yliopistolla ja Haaga-Heliassa yhteensä noin 70 suomalaista toimittajaopiskelijaa faktantarkistuksen perusteisiin. Faktantarkistusta opetettiin myös 20 italialaiselle toimittajalle. Lisäksi suunnittelimme yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa Moodlessa suoritettavan faktantarkistuskurssin, joka julkaistaan keväällä 2026.

Uutta teknologiaa vahvistamaan faktantarkistustyötä

Faktabaari seuraa jatkuvasti uusia teknologioita, joita on mahdollista hyödyntää disinformaation vastaisessa työssä. Faktabaari testasi Suomessa ensimmäistä kertaa tekoälysovellusta vaalitentien väitteiden seurannassa MTV:n alue- ja kuntavaalien puheenjohtajatentissä huhtikuussa 2025. Testissä hyödynnettiin norjalaisen startup-yrityksen Factiveksen kehittämä sovellusta. Factive on Faktabaarin kumppani pohjoismaisessa NORDIS-verkostossa, jossa arvioidaan tekoälyä myös journalistien tukiälynä.

Factive AI -sovellus tuottaa lähes reaaliaikaisesti tv-keskustelun transkription eli muuntaa puhujien

”Koulutimme Tampereen yliopistolla ja Haaga-Heliassa yhteensä noin 70 suomalaista toimittajaopiskelijaa faktantarkistuksen perusteisiin.

ääntä tekstiksi sekä seuloa keskustelusta väitteitä, joita se erottelee esimerkiksi poliittisista mielipiteistä, joita ei voi faktantarkistaa. Lisäksi se etsii väitteiden tarkistamiseksi myös saatavilla olevia lähteitä ja ehdottaa tarkistuksia väitteisiin.

Nuoret innostuivat faktantarkistustaidoista

FAKTA-isku on työpajamalli, jolla vahvistetaan nuorten informaatiolukutaitoa ja tekoälyajan kriittistä ajattelua. Se keskittyy erityisesti disinformaation ja virheellisen tiedon tunnistamiseen ja faktantarkistuksen työkaluihin. FAKTA-iskussa 13–17-vuotiaat nuoret saavat selvitettäväkseen väitteitä ja sisältöhaasteita, joiden ratkaisut käydään työpajan aikana yhdessä läpi.

“Faktabaari veti kaksi faktantarkistustyöpajaa yhteiskuntaopin tunneillani. Opiskelijoille ne antoivat laajemman käsityksen media-lukutaidon ja lähdekritiikin merkityksestä. Työpajassa tehdyt faktantarkistukset olivat hyvin suunniteltuja ja antoivat työkaluja arvioida informaation luotettavuutta. Suosittelen työpajoja kaikille opettajille.”

– JUSSI UITTO, YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJA

Tavoitimme FAKTA-iskuilla vuonna 2025 satoja nuoria. 80 % osallistujista aikoo työpajan jälkeen tarkistaa faktat erilaisista sisällöistä jatkossa tarkemmin. Myös opettajat kokivat omien medialuku- ja faktantarkistustaitojensa vahvistuneen.

Toimme ihmisiä yhteen keskustelemaan disinformaatiosta

Miten meidän tulisi varautua kriiseihin digiaikana? Miten tekoäly muuttaa medialukutaitoa ja mihin voi vielä luottaa? Esimerkiksi näitä aiheita käsiteltiin Faktabaarin keskustelutilaisuuksien sarjassa keväällä 2025. Informaatiovaikuttamista, disinformaatiota ja varautumista käsittelevät keskustelutilaisuudet tavoittivat runsaasti osallistujia sekä paikan päällä että striimin ja tallenteiden välityksellä. Tilaisuuksien kumppanina toimi Euroopan parlamentin Suomen toimisto ja Euroopan komission Suomen edustusto.

Tunnustusta informaatiolukutaidon edistämisestä

Faktabaarin toiminta on vuosien varrella kerännyt useita erilaisia tunnustuksia kotimaassa ja kansainvälisesti. Vuonna 2025 Faktabaarin EDU-toiminta sai tunnustusta, kun se palkittiin Aapiskukko-lukutaitopalkinnolla digitaalisen informaatiolukutaidon edistämisestä ja Faktabaarin hallituksen EDU-vastaava Kari Kivinen kutsuttiin presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle.

Faktabaarilaiset esittäytyvät

aktabaarin vastaava päätoimittaja **Joonas Pörsti** sekä biologian, kemian ja maantieteen opettaja **Sini Virtanen** kertovat, millaista Faktabaarissa työskentely on, miten he päätyivät siihen mukaan ja mikä Faktabaarissa innostaa.

Mitä teet Faktabaarissa ja miten päädyit siihen mukaan?

Joonas: Työskentelen vastaavana toimittajana Faktabaarin toimituksessa kahden muun osa-aikaisen toimittajan kanssa. Kirjoitan, editoin juttuja ja puhun erilaisille yleisöille informaatiovaikuttamisesta ja faktantarkistuksesta. Tulin mukaan Faktabaariin kirjoitettuani vuonna 2017 julkaistun tietokirjan propagandasta kansainvälisessä politiikassa.

Sini: Olen mukana Erasmus+ Teacher Academyn SciLMi-hankkeessa, jonka tavoitteena on antaa opettajille välineitä tiedelukutaidon opettamiseen. Päädyin mukaan SciLMiin entisen rehtorimme **Kari Kivisen** kautta; hän vinkasi, että hankkeessa olisi tarvetta luonnontieteiden opettajalle. Autan välillä myös muissa Faktabaarin hommissa, joissa tarvitaan opettajan näkökulmaa.

Miksi Faktabaarin toiminta on tärkeää?

Joonas: Nopeasti muuttuvassa informaatioympäristössä kaikki tarvitsevat uusia tietoja ja taitoja. Faktabaari seuraa tiiviisti digitaalisten alustojen, sosiaalisen median, tekoälyn ja polarisaation vaikutuksia yhteiskunnassa – ja etsii ratkaisuja niihin liittyviin informaatiohäiriöihin.

Sini: Faktabaari tarjoaa konkreettisia keinoja tietotulvassa luovimiseen: miten erottaa faktat mielipiteistä tai vaikuttamisyrityksistä ja oleellinen epäoleellisesta. On tärkeää, että somessa on kaiken tekoälyroskan ja trollauksen vastapainona myös kriittiseen ajatteluun ja faktantarkistukseen kannustavia sisältöjä. Opettajana arvostan

sitä, että meille tarjotaan selkokielisiä oppaita ja materiaaleja.

Mikä tekee Faktabaarin toiminnasta vaikuttavaa?

Joonas: Faktabaarin verkostot ovat laajat. Toimituksessa teemme säännöllisesti yhteistyötä faktantarkistukseen erikoistuneiden pohjoismaisten toimitusten NORDIS-verkostossa sekä EU:n itäisten reunamaiden toimitusten EFER-hankkeessa. Myös Suomessa etsimme uusia yhteistyömuotoja median kesken ja opetusallalla.

Sini: Konkreettisuus ja käytännölläisyys. Faktabaarin materiaalit ovat helposti saavutettavia nuorille ja opettajille, ja viestintä somessa tavoittaa nuoret.

Mikä on parasta Faktabaarissa työskentelyssä?

Joonas: Faktabaarissa pääsen työskentelemään aikamme suurimpien ongelmien parissa fiksjen ihmisten kanssa. Ydinporukan ohella ympärillä on laajempi yhteisö eri alojen osaajia ja ammattilaisia, jotka seuraavat näitä varsin monimutkaisia ilmiöitä kukin omasta näkökulmastaan. Se on antoisaa.

Sini: Tosi kiva ja kannustava porukka! Kaikki ovat täysillä mukana ja auttavat ja neuvovat toisia, ja olen oppinut Faktabaarin kollegoilta valtavan paljon.

Mikä on suurin haaste Faktabaarille tällä hetkellä?

Joonas: Toiminta perustuu toistaiseksi kokonaan hankerahoitukseen. Pysyvämpien rahoituslähteiden löytäminen tarjoaisi mahdollisuuden vielä pitkäjänteisempään ja vaikuttavampaan työskentelyyn esimerkiksi eri kansalaisryhmien digitaalisen informaatiolukutaidon parantamiseksi.

Sini: Välillä tulee vähän epätoivoinen olo siitä, miten valtavasti roskaa somessa leviää, ja kynisyys siitä, onko kellossaan resursseja sen torppaamiseen. Moni aikuinen tuntuu uskovan kaiken lukemansa tai ainakin sellaisen, joka tukee hänen maailmankuvaansa. Toisaalta olen opettajana nähnyt, että nuoret ovat fiksumia porukkaa: he ovat avoimia keskustelulle ja faktoille.

Kuva: Eeva Anundi

Miltä tulevaisuus näyttää?

Vuonna 2026 vahvistamme edelleen Suomeen kohdistuvan informaatiohäirinnän seuranta, rakennamme tekoölyn vastuulliseen hyödyntämiseen tähtäävää osaamista kouluihin ja opettajille, skaalaamme nuorille suunnattuja FAKTA-iskuja ympäri Suomen ja viemme informaatiolukutaidon taitoja aluekeskuksiin FAKTA-kiertueen voimin sekä osallistumme asiantuntemuksellamme julkiseen faktapohjaiseen keskusteluun.

Tekoälystä tukiälyksi

Vuonna 2026 konkretisoimme sen, mitä tekoälyosaaminen on tukiälyosaamisena. Rakennamme Alfred Kordelinin säätien tuella kansainvälisiin viitekehyksiin (DigComp 3.0, OECD) pohjautuvat kompetenssikuvaukset ja materiaalikokonaisuudet tekoölyn vastuulliseen hyödyntämiseen. Tuotamme pedagogisen viitekehyksen ja järjestämme opettajien hackathon-kilpailun, jossa syntyy uusia opetusmateriaaleja sekä kehitämme itsearviointivälineen omien taitojen tunnistamiseen. Tuotetut materiaalit pilotoidaan kouluissa. Tavoittemme on: tekoäly tukena, ei ajattelun korvaajana.

Neljän rintaman tilannekuvaa ja välineitä disinformaation torjuntaan

Faktabaarin toimitus käynnisti joulukuussa 2025 yhteistyön kahdeksan muun EU:n itäisen reunavaltion toimituksen kanssa EFER-hankkeessa. Yhteistyö vahvistaa syventävillä jutuilla yhteistä tilannekuvaa geopolitiittisen myllerryksen keskelle joutuneella alueella. Samalla se täydentää hyvin NORDIS-verkostoamme, jossa seuraamme mis- ja disinformaation leviämistä Pohjoismaissa.

NORDIS-kumppaneitamme ovat toimitukset Tanskassa (Tjekdet), Ruotsissa (Källkritikbyrån) ja Norjassa (Faktisk). Tanskassa ja Ruotsissa järjestetään vuonna 2026 parlamenttivaalit, Suomessa vuonna 2027. Toimitukset seuraavat vaaleihin liittyvää informaatiovaikuttamista sekä faktantarkistusten että norjalaisen Factiversen tekoälytyökalun kaltaisilla sovelluksilla osana eurooppalaista European Digital Media Observatory (EDMO) -verkostoa.

Faktabaarin oman analyysin mukaan informaatioturvallisuutta horjutetaan neljällä eri rintamalla: itä (etenkin Venäjä ja Kiina), länsi (Yhdysvaltain MAGA-liike liittolaisineen), digi (suuret digialustat) ja koti (kotimaiset disinformaation levittäjät). Yhdessä ne

luovat aikamme hankalimpia yhteiskunnallisia ongelmia. Disinformaation torjunnan ja sananvapauden välistä tasapainoa etsii loppuvuodesta 2026 käynnistyvä kolmivuotinen COMPASS-tutkimus- ja innovaatiohanke, jossa Faktabaari työskentelee yhdessä viiden yliopiston, saksalaisen Tactical Technin ja Euroopan uutismedian kattojärjestön News Media Europen kanssa. Hanke saa rahoituksensa Horizon Europe -ohjelmasta.

FAKTA-toimintojen kokonaisuus kehittyä - ja levittäytyä myös alueellisesti

Mediankäyttöön liittyvien muutosten myötä myös kriittisen medialukutaidon tarve jatkaa kasvuaan. Faktabaari tekee jatkuvaa palvelukehitystä eri kohderyhmille suunnattuihin palveluihin. **FAKTA-iskut** ovat nuorille suunnattu työpajoja, joissa opitaan faktantarkistuksen ja digitaalisen informaatiolukutaidon perusteita käytännössä. FAKTA-iskuja skaalataan opettajien aineistoilla, jotta jokainen nuori omaisi kriittiset lähdekriittikkaitaidot ennen ensimmäistä äänestystään. FAKTA-iskuista on suunnitteilla myös viranomaisvetoiseen maanpuolustuspäivään digisivistysosio. **FAKTA-kiertue** on kaksipäiväisten tapahtumien sarja, joilla informaatiokentän tilannekuvaa ja faktantarkistuksen taitoja jalkautetaan alueellisesti-

ti. Sen pyrkimyksenä on synnyttää alueellisia verkostoja informaatioresilienssin rakentamiseen ympäri Suomen. Kehitteillä oleva **FAKTA-lähde** on luotettavien lähteiden tietokanta suomalaisia koskevista digitaalisista informaatiohäiriöistä suomeksi. Olemme mukana myös **FAKTA-teknologioita** edistävässä työssä.

12

Faktantarkistustaitojen ja disinformaation tunnistamisen taitojen opettaminen täytyisi sisäkirjoittaa tarkemmin opetussuunnitelmiin, jotta ne tulisi huomioituksi kaikilla koulutusasteilla. Myös opettajat tarvitsevat lisää koulutusta aiheeseen liittyen.”

- MARI NUKARINEN, PÄÄTOIMINEN TUNTI-OPETTAJA, ERITYISOPETTAJA, RIVERIA, KASVATUS- JA OHJAUSALA, LIIKETOIMINTA-ALA

”Paikallisen informaatioresilienssin vahvistamiseksi tärkeää olisi paikallisten ja alueellisten faktojen tarkistaminen ja infoavikuttamisen tunnistaminen monipuolisesti eri alustoilla. Tiedonjakoa ja tukea tarvitaan.”

- FAKTA-ASEMA JOENSUU, KOULUTUSOSALLISTUJA.

Nuoret harjoittelevat faktan-tarkistusvideoiden tekemistä

Suomalaisnuoret ovat päässeet osaksi kansainvälistä Teen Fact Check Network -verkostoa. Swipe, tykkää, jaa - näin leviävät myös netin valeutiset ja misinformaatio. Nopeat sosiaalisen median alustat, kuten Instagram ja TikTok vauhdittavat väärän tiedon leviämistä. Nuorilta nuorille-periaatteella toimiva TFCN-verkosto on yksi aloite valeutisten leviämisen taklaamiseksi. Videoilla tarkastetaan muun muassa, kuinka paljon tekoälyhakuihin käytetään puhdasta vettä, kaatuiko Vapaudenpatsas ja tutkitaan solariumin haittoja, Yhdysvaltojen uusia ravintosuosituksia sekä lentokoneisiin liittyviä salaliittoja.

Digisivistystä tekoälyajassa

Digitaalinen sivistys tarkoittaa valmiuksia toimia eettisesti ja vastuullisesti nopeasti digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Faktabaari auttaa suomalaisia toimimaan aktiivisina ja uteliaina kansalaisina myös digiympäristöissä vahvistamalla digiajan sivistystä. Suomeen tarvitaan kipeästi eri toimijoiden yhteinen digisivistyksen osaamiskeskittymä, jota Faktabaari haluaa edistää yhdessä yhteistyökumppaniensa kanssa lähitulevaisuudessa. Tehdään suomalaisista maailman digisivistynein kansa!

Faktabaarin vaikuttavuus, hallinto ja taloudelliset näkymät

Kohti kasvavaa vaikuttavuutta

Faktabaarin toiminnan vaikuttavuus rakentuu läpinäkyvyydelle, kansalliselle ja kansainväliselle yhteistyölle, informaatioympäristön ajankohtaisen tilannekuvan seurannalle sekä informaatiolukutaidon edistämiseksi kansalaistaitona. Toimintaa pyritään kehittämään IOOI -mallin (input, output, outcome, impact) mukaisten tuotos-, tulos- ja vaikutustavoitteiden avulla.

Kuluvan strategiakauden 2024-2029 aikana työn onnistumista on alettu seurata mallin avulla vielä systemaattisemmin, myös suhteessa eri kohdeyryhmien tarpeisiin. Edelle kootut esimerkit toiminnastamme nostavat esiin saavutuksiamme, jotka ovat linjassa näiden tavoitteiden kanssa. Käytämme resurssimme viisaasti ja rakennamme vaikuttavia kumppanuuksia myös jatkossa.

Vaikutamme verkostoissa Suomessa sekä kansainvälisesti

Faktabaari ja sen jäsenet toimivat arvostettuina asiantuntijoina yli kolmessakymmenessä kotimaisessa ja kansainvälisessä mediakasvatuksen, faktantarkistuksen, disinformaation torjunnan ja yhteiskunnallisen turvallisuuden toimijoita yhdistävässä verkostossa.

Vuonna 2025 Suomessa näitä ovat olleet esimerkiksi Yhteiskunnallisen turvallisuuden tulevaisuusfoorumi ja MATINEn kognitiivisen sodankäynnin teemaryhmä, Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen DECA-hanke ja kansainvälisesti EU Disinfo Lab ja avoimien lähteiden tiedustelun osaamista kehittävä ObSINT sekä NORDIS - Nordic Observatory for Digital Media and Information Disorder osana euroopplaista EDMO-verkosta.

Verkostot ovat keskeisiä vaikuttavuuden, tiedonvaihdon ja kansainvälisen yhteistyön kannalta, ja niiden kautta Faktabaari tuo tutkimusperusteista osaamista suomalaiseen ja eurooppalaiseen keskusteluun. Verkostojen kautta Faktabaari toimii silanrakentajana tutkimuskentän, median, koulutuksen ja päätöksenteon välillä.

Faktabaarin talous

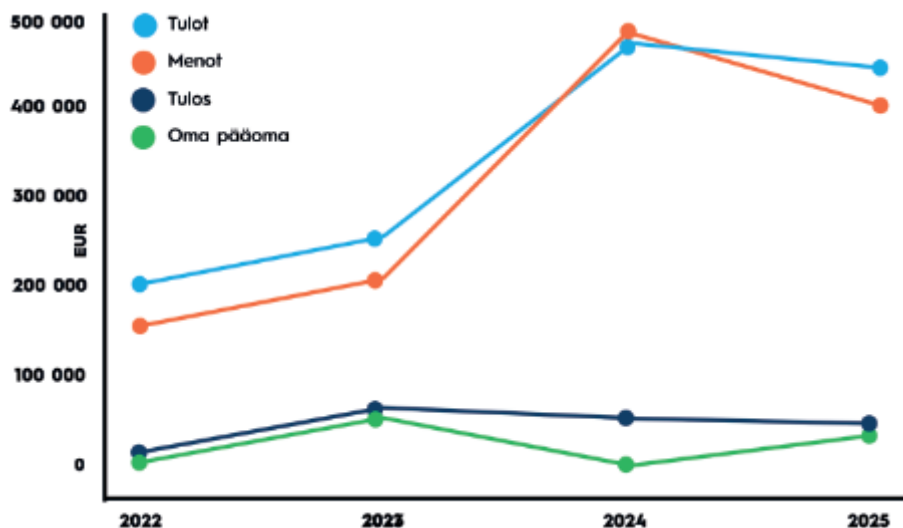
Faktabaarilta puuttuu toistaiseksi pysyvä perusrahoitus. Tällä hetkellä Faktabaarin toimintaa rahoitetaan lahjoituksilla ja hankerahoituksilla. Faktabaarin toiminnalliset kulut 2025 olivat n. 400 000 €, joista 75% oli henkilöstökuluja, 5% ulkopuolisia palveluita, 5% hallintopalveluita ja 16% hanketoiminnasta johtuvia muita kuluja ml. tapahtumatoiminta. Palkkaa on maksettu 18 henkilölle, henkilötöyvuosia tehtiin 4.3.

Vaikka toiminnalle on valtava ja kasvava tarve, toiminta supistui edellisestä vuodesta hiukan, koska EU-hankerahoituksille on ollut entistä haastavampaa löytää omarahoitusosuuksia kotimaiselta rahoituskentältä. Faktabaarin toimintojen omarahoituksen tarve on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2024 ja nykyisellä toiminnan laajuudella se on vähintään 100 000 € vuodessa. Käynnissä olevien hankkeiden tarvittavat omarahoitusosuudet (5-30 %) katettiin vuonna 2025 yhdistyksen muilla avustuksilla, omilla kassavaroilla, FAKTA-säätiön avustuksella ja pienimuotoisesti toteutetulla palvelutoiminnalla.

Omarahoitusten kerryttäminen on siis Faktabaarin taustayhdistyksen Avoin yhteiskunta ry:n jatkuva ja kasvava haaste. Varankeruumme tärkeänä tukena toimivat FAKTA-säätiö ja Faktabaarin kummit.

Talouden kehitys 2022-2025

Tue Faktabaaria!

Faktabaaria tarvitaan - tue toimintaamme!

Tarvitsemme Faktabaarin tukijoiksi niin yksityishenkilöitä kuin yhteisöjä ja yrityksiä. Faktabaaria on mahdollista tukea lahjoittamalla FAKTA-säätiölle. Lisätietoja Faktabaarin taloudellisesta tukemisesta voit lukea tarkemmin osoitteesta:

tuefaktabaaria.fi

Faktabaarin taustalla olevan Avoin yhteiskunta ry:n jäseneksi tai tukijäseneksi on myös mahdollista hakeutua yksilönä tai yhteisönä. Lisätietoja Faktabaarin jäsenyydestä löydät Faktabaarin verkkosivuilta.

Ota yhteyttä Faktabaariin

Haluatko tehdä yhteistyötä tai tietää enemmän Faktabaarin toiminnasta? Ota yhteyttä:

info@faktabaari.fi

edu@faktabaari.fi

Aleksanterinkatu 12 00170 Helsinki

www.faktabaari.fi

avoinyhtk@faktabaari.fi

kummit@faktabaari.fi

Avoin yhteiskunta ry hallitus 2025:

Mikko Salo (puheenjohtaja)

Harto Pönkä (varapuheenjohtaja)

Marke Ylikangas (rahastonhoitaja)

Aki Saariaho (sihteeri)

Kari Kivinen (EDU-vastaava)

Minna Aslama-Horowitz

Marianne Paasi

Pysähdy | Harkitse | Tarkista

Faktapohjaisen julkisen keskustelun ja digitaalisen informaatiolukutaidon puolesta

www.faktabaari.fi

[#tuefaktabaaria](https://twitter.com/tuefaktabaaria)

@faktabaari

@faktabaari.fi

@Faktabaari

@faktabaari.bsky.social

@faktabaari

@Faktabaari (FactBar)